

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-13>

УДК 330.34:69.003

Стеценко Сергій Павлович

доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України,
завідувач кафедри економіки будівництва,
Київський національний університет будівництва і архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1439-3581>

Ковтун Антон Валентинович

аспірант,
Київський національний університет будівництва і архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-7821-4278>

Немтирєв Олександр Володимирович

аспірант,
Київський національний університет будівництва і архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1143-6106>

Sergii Stetsenko, Anton Kovtun, Oleksandr Nemtyryev
Kyiv National University of Construction and Architecture

**РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У ПІДТРИМЦІ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ БУДІВНИЦТВА:
МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПІДХОДИ ТА ФІНАНСОВІ
ІНСТРУМЕНТИ**

**THE ROLE OF GOVERNMENT POLICY IN SUPPORTING
SUSTAINABLE CONSTRUCTION DEVELOPMENT:
MACROECONOMIC APPROACHES AND FINANCIAL
INSTRUMENTS**

Анотація. У статті висвітлено роль державної політики у забезпеченні сталого розвитку будівництва через застосування макроекономічних підходів та фінансових інструментів. Зазначено, що ефективна державна політика є ключовим чинником у забезпеченні сталого розвитку будівельної галузі, оскільки вона визначає умови для поєднання економічних, екологічних та соціальних інтересів. Розглянуто динаміку державних видатків на будівництво та виявлено потребу у стратегічних змінах у державній політиці. Проаналізовано показники будівельної діяльності в Україні, які демонструють значні коливання, зокрема скорочення частки будівництва у валовому внутрішньому продукті, зниження кількості діючих суб'єктів господарювання та працівників у галузі. Підкреслено необхідність перегляду державної політики з акцентом на відновлення будівельної інфраструктури та підтримку сталого розвитку в умовах кризових ситуацій.

Ключові слова: державна політика, сталий розвиток, будівництво, макроекономічні підходи, фінансові інструменти, інвестиції, державно-приватне партнерство, відновлення.

Summary. The article highlights the role of state policy in ensuring sustainable development of construction through the use of macroeconomic approaches and financial instruments. It is noted that an effective public policy is a key factor in ensuring the sustainable development of the construction industry, as it determines the conditions for combining economic, environmental and social interests. It is emphasized that the use of macroeconomic approaches allows optimizing regulatory mechanisms that promote the development of “green” technologies and rational use of resources. It is noted that the use of financial instruments, such as tax incentives, subsidies and public-private partnership programs, is an important element in stimulating investment in environmentally friendly construction, reducing the cost of energy-efficient solutions and the availability of environmental technologies for construction companies and consumers, which allows creating conditions for the development of the construction sector as the basis of a sustainable economic model. The article analyzes the dynamics of public expenditures on construction, which demonstrates their important role in the implementation of infrastructure projects and the maintenance of environmental standards. It is emphasized that despite the fluctuations in funding due to economic and political changes, including the war, it is extremely important to diversify funding sources by attracting international invest-

ment and strengthening public-private partnerships, which is necessary to overcome the consequences of crises and ensure the sustainable development of the construction industry in the context of the country's post-war recovery. The article analyzes the indicators of construction activity in Ukraine, which demonstrate significant fluctuations, in particular, a decrease in the share of construction in the gross domestic product, a decrease in the number of operating entities and employees in the industry, which indicate a crisis in the sector. Changes in the dynamics of public spending on construction also reveal the need for strategic changes in public policy.

Keywords: public policy, sustainable development, construction, macroeconomic approaches, financial instruments, investments, public-private partnership, recovery.

Постановка проблеми. Сталий розвиток будівництва є ключовим напрямом сучасної урбаністики, що поєднує економічну ефективність, екологічну безпеку та соціальну відповідальність. Досягнення цієї мети можливе завдяки впровадженню енергоефективних технологій, використанню екологічно чистих матеріалів та мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище. Важливою умовою цього процесу є дотримання міжнародних стандартів екологічного будівництва, що забезпечує не лише збереження довкілля, а й підвищення якості життя населення. Саме така інтеграція сучасних технологій і глобальних екологічних вимог сприяє гармонійному поєднанню техногенного прогресу зі збереженням природних ресурсів. У результаті сталий розвиток будівництва стає основою для формування комфортного та безпечного середовища для нинішніх і майбутніх поколінь.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про широку досліджуваність проблематики сталого розвитку будівництва. Так, Пігуль О. і Сьомушкін В. наголошують, що забезпечення інноваційного сталого розвитку житлового будівництва як цілісної економічної системи можливе лише за умови співпраці органів державного управління, приватних інвесторів, архітекторів, девелоперів, промислових постачальників, професійних асоціацій та громадських організацій із мешканцями та місцевими громадами. Для успішної реалізації цієї моделі необхідний глибокий аналіз специфіки міського простору, включно з історичними чинниками, інфраструктурними особливостями, проблемними аспектами та потенційними викликами [1]. Подібний підхід знаходить підтримку серед інших дослідників. Зокрема, Боровик Ю., Єлагін Ю. і Полякова О. підкреслюють, що без належної державної підтримки досягнення стійкого розвитку будівництва є неможливим. Вони вказують на необхідність посилення екологічних норм, запровадження програм субсидування та надання грантів для підтримки інноваційних рішень. Важливим аспектом є також активна популяризація зелених технологій, що сприятиме створенню сталої системи будівництва, адаптованої до реалій української економіки та будівельної галузі [2, с. 53]. Значення сталого будівництва в контексті загальної економічної політики підтверджує і Гудима Л., зазначаючи, що сучасні дослідження дедалі більше зосеред-

жуються на гармонійному поєднанні економічного зростання із забезпеченням соціальної та екологічної безпеки. Важливу роль у цьому процесі відіграє перехід на інноваційно-екологічну основу, що особливо помітно у сфері зеленого будівництва. Його впровадження не лише сприяє раціональному використанню енергоресурсів та зменшенню рівня забруднення довкілля, а й забезпечує оптимізацію споживання матеріальних і енергетичних ресурсів на всіх етапах життєвого циклу будівель [3]. Поглиблення цього питання простежується у дослідженнях Білотіл В., яка наголошує, що рівень розвитку зеленого будівництва значною мірою визначається економічною ситуацією в країні та суспільним усвідомленням екологічних пріоритетів. Висока енергоефективність таких будівель не лише підвищує якість житлового фонду, а й сприяє мінімізації експлуатаційних витрат. Відтак, концепція зеленого будівництва інтегрується у ширший контекст зеленої економіки, стаючи невід'ємним елементом екологізації будівельної сфери [4, с. 71]. Аналізуючи перспективи розвитку, Орловська Ю. та Кухтін О. зазначають, що для подальшого поширення практик зеленого будівництва необхідні комплексні стратегії. Вони мають охоплювати стимулювання інвестицій, впровадження передових технологій, підвищення якості стандартів і розвиток екологічної освіти. Важливу роль у цьому процесі відіграє державна підтримка у вигляді податкових пільг та субсидій, що сприятиме зростанню кількості екологічних будівель [5, с. 95].

Дослідження зазначених вчених свідчать, що сталий розвиток будівництва потребує комплексного підходу, який включає як регуляторні механізми, так і стимулювання інноваційних технологій, інтегрованих у сучасні економічні та екологічні реалії.

Метою статті є дослідження ролі державної політики у забезпеченні сталого розвитку будівництва через застосування макроекономічних підходів та фінансових інструментів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективна державна політика є вирішальним чинником у забезпеченні сталого розвитку будівництва, оскільки вона формує умови для поєднання економічних, екологічних і соціальних інтересів. Використання макроекономічних підходів надає можливість оптимізувати регуляторні механізми, що сприяють розвитку зелених технологій та раці-

ональному використанню ресурсів. Зі свого боку, фінансові інструменти, зокрема податкові пільги, субсидії та програми державно-приватного партнерства, активно стимулюють інвестиції в екологічно чисте будівництво. Такі фінансові механізми значно знижують вартість впровадження енергоефективних рішень і сприяють доступності екологічних технологій для будівельних компаній та споживачів. Завдяки такій узгодженій політиці держави будівельний сектор може стати основою для стійкої економічної моделі, яка відповідає принципам сталого розвитку.

У цьому контексті важливим є також детальний аналіз видатків державного бюджету України на будівництво, оскільки вони є одним з основних макроекономічних інструментів, що визначають ефективність реалізації інфраструктурних проектів та підтримку екологічних стандартів у будівельному секторі. Крім того, фінансування за рахунок бюджетних коштів сприяє формуванню стійкої інфраструктури, стимулює інвестиції в екологічне будівництво та інноваційні технології. Так, аналіз динаміки видатків з державного бюджету України на будівництво у 2019–2024 роках показує значні коливання фінансування, що обумовлені економічними і політичними обставинами, зокрема війною та економічними викликами. У 2019 році видатки становили 371,6 млн грн, проте в 2020 році вони знизилися до 320,6 млн грн через пандемію COVID-19, а в 2021 році знову зросли до 397,5 млн грн, коли уряд намагався активізувати будівельний сектор. Водночас у 2022 році видатки дещо знизилися до 387,8 млн грн через військові дії, а у 2023 році різко скоротилися до 175,8 млн грн, з подальшим незначним зростанням у 2024 році до 179,7 млн грн. Така ситуація ставить під загрозу реалізацію стратегій сталого розвитку будівництва (рис. 1).

Зниження державного фінансування на будівництво вимагає диверсифікації джерел фінансу-

вання, зокрема залучення міжнародних інвестицій і посилення державно-приватного партнерства. Залучення приватних інвесторів через податкові стимулювання і грантову підтримку дасть можливість компенсувати недостачу державних коштів і забезпечити сталий розвиток будівельної галузі навіть у кризових умовах. Це підкреслює важливість перегляду стратегічних напрямів державної політики у сфері будівництва для забезпечення післявоєнного відновлення країни.

Водночас динаміка основних економічних індикаторів будівельної діяльності в Україні показує коливання у секторі, що спричинені як зовнішніми, так і внутрішніми кризами. У період 2019–2021 років спостерігалось зростання ВВП у будівництві, що досягло свого піку у 2021 році (150,3 млрд грн), але у 2022 році відбулося значне скорочення цього показника майже вдвічі (69,3 млрд грн). Частка будівництва у ВВП також різко зменшилася – з 2,76% у 2021 році до 1,32% у 2022 році, що свідчить про кризові явища в галузі. Проте у 2023 році частка будівництва дещо зросла (1,58%), хоча рівень залишився нижчим за довоєнні показники. Тенденція скорочення відзначалася і в кількості діючих суб'єктів господарювання в будівництві: з 56,6–56,9 тис. у 2019–2021 роках до 44,7 тис. у 2022 році, що вказує на згортання будівельного бізнесу. Однак у 2023 році спостерігається часткове відновлення цього показника (50,6 тис.), хоча частка будівельних підприємств у загальній кількості суб'єктів господарювання все ще не досягла довоєнного рівня. Крім того, скорочення кількості працівників у будівництві також викликає занепокоєння. У 2021 році цей показник становив 349,8 тис. осіб, але у 2022 році він впав до 261,4 тис., а у 2023 році знизився ще більше, до 241,8 тис. Це вказує на значні втрати робочих місць у галузі, що негативно позначається на економічній активності та соціальній стабільності. Обсяг реалізованої продукції у будівництві повторив цю

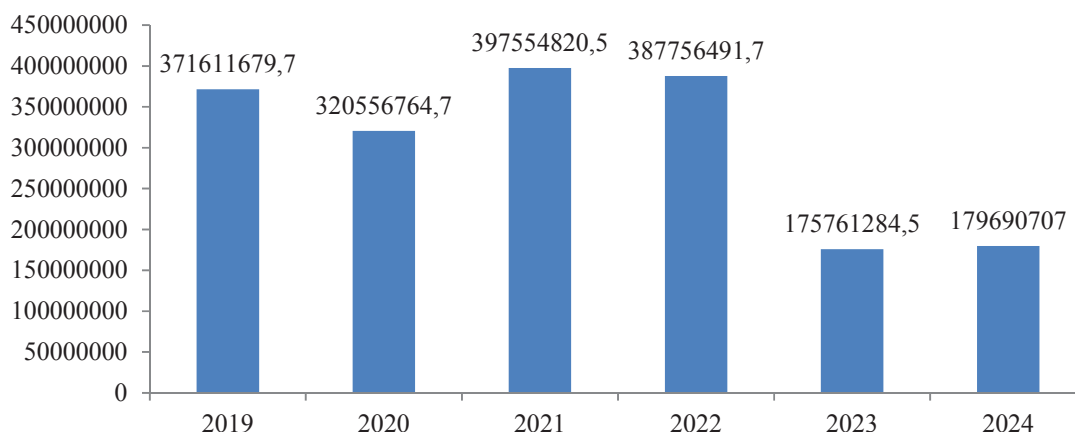

Рисунок 1 – Динаміка видатків з державного бюджету України на будівництво, грн

Джерело: складено на основі [6]

тенденцію: після зростання до 539,5 млрд грн у 2021 році він впав до 264,5 млрд грн у 2022 році. У 2023 році спостерігається часткове відновлення обсягу реалізованої продукції до 360,9 млрд грн, але цей рівень все ще не досягає показників 2019–2021 років (таблиця 1). Відтак, аналіз вказаних показників свідчить, що державна політика у сфері будівництва має бути спрямована на фінансову підтримку галузі, стимулювання інвестицій, створення сприятливих умов для малого та середнього бізнесу, а також на розробку програм відновлення будівельної інфраструктури в післявоєнний період. Використання макроекономічних інструментів, таких як податкові пільги, державні гарантії та інвестиційні програми, є важливим для

забезпечення сталого розвитку будівельного сектору в Україні.

Аналіз показників будівельної діяльності в Україні вказує на необхідність стратегічного підходу до відновлення та розвитку галузі. У цьому контексті одним із ключових документів, що визначає напрями державної політики у сфері будівництва, є Національна економічна стратегія на період до 2030 року [9], яка передбачає створення сприятливих умов для зростання житлового будівництва через дерегуляцію галузі. Згідно з документом, основна мета державної політики у цьому напрямку – збільшення обсягів житлового будівництва за рахунок спрощення дозвільних процедур і забезпечення прозорості регулювання.

Таблиця 1 – Показники будівельної діяльності в Україні

Показники	2019	2020	2021	2022	2023
ВВП, млн грн	3977198	4222026	5450849	5239114	6537825
ВВП у будівництві, млн грн	107430	119441	150312	69299	103551
Частка ВВП у будівництві у ВВП, %	2,70	2,83	2,76	1,32	1,58
Загальна кількість діючих суб'єктів господарювання, од.	1941625	1973577	1956248	1732508	1913193
Кількість діючих суб'єктів господарювання у будівництві, од.	56855	56926	56627	44720	50621
Частка діючих суб'єктів господарювання у будівництві в загальній кількості діючих суб'єктів господарювання, %	2,93	2,88	2,89	2,58	2,65
Загальна кількість зайнятих працівників у суб'єктах господарювання, осіб	9017813	8931861	8936128	7502325	7421758
Кількість зайнятих працівників у суб'єктах господарювання у будівництві, осіб	344484	329095	349775	261387	241800
Частка кількості зайнятих працівників у суб'єктах господарювання у будівництві в загальній кількості зайнятих працівників у суб'єктах господарювання, %	3,82	3,68	3,91	3,48	3,26
Загальний обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання, тис. грн	10524112839,7	11062297146,3	14989811935,8	11119875561,7	13574894897,6
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання у будівництві, тис. грн	394919382,9	444753873,4	539503339,6	264518794,8	360883625,0
Частка обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання у будівництві в загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання, %	3,75	4,02	3,60	2,38	2,66

Джерело: складено на основі [7; 8]

Доцільно відзначити, що розширення масштабів житлового будівництва потребує не лише дерегуляції, а й адаптації до сучасних викликів, зокрема екологічної стійкості, енергоефективності та відповідності міжнародним стандартам. Тому інноваційні підходи до проектування і реалізації будівельних проєктів повинні враховувати принципи сталого розвитку, що передбачають мінімізацію вуглецевого сліду та використання ресурсозберігаючих технологій. Водночас важливим аспектом є впровадження цифрових інструментів, таких як BIM-технології, для оптимізації процесу будівництва та експлуатації об'єктів.

Розвиток будівельної галузі України в умовах відбудови після війни має відбуватися відповідно до стандартів зеленого будівництва. Це сприятиме досягненню кліматичних та енергетичних цілей Європейського Союзу. Європейський зелений курс визначає принципи сталого розвитку, які передбачають мінімізацію впливу будівельної галузі на довкілля та підвищення енергоефективності споруд. У цьому контексті ініціатива «Новий європейський Баухауз» стала важливим орієнтиром для формування нових підходів до містобудування та архітектури. Крім того, в Україні реалізація цих принципів відображена в ініціативі «Фенікс», спрямованій на підтримку повоєнної відбудови з урахуванням принципів екологічної стійкості. Це також підкреслює значення використання зелених стандартів у будівництві, що забезпечує енергоефективність, довговічність та комфортність споруд, а також відкриває доступ до міжнародних фінансових програм [10].

Перехід до сталого будівництва є ключовим напрямом розвитку галузі, що відповідає сучасним екологічним та економічним викликам. Проте цей процес ускладнюється рядом проблем, таких як висока вартість екологічних матеріалів, складність отримання сертифікатів енергоефективності та нестача кваліфікованих фахівців. В Україні додатковим бар'єром є обмежений доступ до сертифікованих екологічних будівельних матеріалів [11]. Тому державна політика повинна сприяти розвитку освітньої бази, стимулюванню виробництва екологічних матеріалів і розширенню доступу до фінансових інструментів, таких як податкові пільги, кредити та субсидії. Водночас використання макроекономічних механізмів дозволить знизити фінансовий тиск на забудовників і стимулювати поширення енергоефективних практик. Оскільки проблема значного енергоспоживання під час виробництва будматеріалів, їх транспортування та знесення споруд залишається актуальною, необхідно впроваджувати системний підхід, включаючи модернізацію будівель, повторне використання матеріалів та застосування низьковуглецевих технологій. Водночас запровадження міжнародних стандартів енергоефективності та

екологічного маркування сприятиме гармонізації національного ринку з європейськими вимогами.

Сталий розвиток у будівництві є важливим напрямом у нормативному регулюванні. Зокрема, ДСТУ ISO 37101:2019 «Сталий розвиток у громадах. Система управління сталим розвитком. Вимоги та настанови щодо використання» [12] визначає вимоги до управління сталим розвитком на місцевому рівні, включаючи аспекти будівництва. Окрім того, ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні» [13] встановлює стандарти для містобудівної документації, які враховують принципи сталого розвитку. Запровадження таких нормативів є важливим кроком у напрямку інтеграції екологічних та економічних вимог у процес проектування та реалізації будівельних об'єктів. Комплексний підхід, що включає державну політику, макроекономічні стимули та фінансові інструменти, сприятиме розвитку будівельної галузі відповідно до міжнародних стандартів сталості. Це, зі свого боку, дозволить досягти довгострокового екологічного та економічного ефекту.

Особливе значення у цьому контексті має відповідність національних стратегій Цілям сталого розвитку на період до 2030 року [14]. Зокрема, Ціль 11 «Сталий розвиток міст і громад» передбачає підвищення якості життя населення через екологічну, економічну та соціальну сталість міст. Одним із ключових аспектів цієї цілі є зростання енергоефективності будівель, що сприятиме зменшенню негативного впливу на довкілля та оптимізації енергоспоживання. Визначення індикаторів, що відображають прогрес у досягненні цієї цілі, є важливим завданням для державної політики. До них належать зменшення енергоспоживання будівель (у кіловат-годинах на квадратний метр) та збільшення частки будівель класу енергетичної ефективності В і вище. При цьому впровадження макроекономічних підходів, таких як державні субсидії, кредити на енергоефективні рішення та податкові пільги, дозволить значно підвищити рівень енергоефективності будівель та сприятиме сталому розвитку будівельного сектору, забезпечуючи як екологічну, так і економічну стабільність країни.

Висновки. Таким чином, відзначимо, що ефективна державна політика відіграє ключову роль у забезпеченні сталого розвитку будівельної галузі, сприяючи гармонійному поєднанню економічних, екологічних та соціальних інтересів. У цьому контексті використання макроекономічних підходів дозволяє не лише оптимізувати регуляторні механізми, а й створити сприятливі умови для розвитку екологічно чистого будівництва та раціонального використання ресурсів. Однак ефективність таких механізмів значною мірою залежить від стабільності державного фінансування галузі,

аналіз динаміки якого демонструє значні коливання, зумовлені економічними та політичними викликами, включаючи війну. Унаслідок цього скорочення бюджетних видатків стає серйозним ризиком для реалізації стратегій сталого розвитку будівництва, що, зі свого боку, актуалізує необхідність активізації державно-приватного партнер-

ства та залучення міжнародних інвестицій. При цьому, забезпечення конкурентоспроможності будівельного сектору вимагає не лише фінансової підтримки з боку держави, а й впровадження податкових стимулів та ефективних програм відновлення інфраструктури, які сприятимуть сталому економічному зростанню.

Список використаних джерел:

1. Пігуль О. В., Сьомушкін В. О. Інтеграція понять сталого розвитку й управління проєктами в сучасні моделі житлового будівництва. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2685/2600> (дата звернення: 15.03.2025).
2. Боровик Ю. Т., Єлагін Ю. В., Полякова О. М. Стійке будівництво: сутність, принципи, тенденції розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021. № 72–73. С. 47–56.
3. Гудима Л. О. Імплементация стандартів екологічного будівництва – чинник сталого розвитку держави. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3644> (дата звернення: 15.03.2025).
4. Білотіл В. Ю. Основні теоретичні засади, сучасний стан розвитку та тенденції формування «зеленого» будівництва в Україні в контексті сталого розвитку. *Збалансоване природокористування*. 2022. № 1. С. 63–73.
5. Орловська Ю., Кухтін О. Теоретичний базис формування та розвитку зеленого будівництва. *Економічний простір*. 2024. № 192. С. 92–96.
6. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2024&budgetType=NATIONAL> (дата звернення: 15.03.2025).
7. Валовий внутрішній продукт у фактичних цінах. Державна служба статистики України. 2024. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/nac_r.htm (дата звернення: 15.03.2025).
8. Діяльність підприємств. Державна служба статистики України. 2024. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/size_20.htm (дата звернення: 15.03.2025).
9. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України; Стратегія від 03.03.2021 № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.03.2025).
10. Чому відбудова України має бути за стандартами зеленого будівництва. URL: https://profbuild.in.ua/uk/vsi-statti-zhurnal-a-prof-build/6316-chomu-vidbudova-ukrajini-mae-buti-za-standartami-zelenogo-budivnitstva?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 15.03.2025).
11. Стале будівництво: світовий досвід і труднощі в Україні. URL: <https://budport.com.ua/news/22621-stale-budivnictvo-svitoviy-dosvid-i-trudnoschi-v-ukrajini> (дата звернення: 15.03.2025).
12. ДСТУ ISO 37101:2019 Сталый розвиток у громадах. Система управління сталим розвитком. Вимоги та настанови щодо використання (ISO37101:2016, IDT). URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=88063&utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 15.03.2025).
13. ДБН Б.1.1-14:2021 Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=98054&utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 15.03.2025).
14. Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 № 1190-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2024-%D1%80> (дата звернення: 15.03.2025).

References:

1. Pihul, O. V., Somushkin, V. O. (2023). Intehratsiia poniat staloho rozvytku y upravlinnia proiektamy v suchasni modeli zhytlovoho budivnytstva [Integration of the concepts of sustainable development and project management into modern models of housing construction]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no 53. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2685/2600> (in Ukrainian)
2. Borovyk, Yu. T., Yelahin, Yu. V., Poliakova, O. M. (2021). Stiike budivnytstvo: sutnist, pryntsyipy, tendentsii rozvytku [Sustainable construction: essence, principles, development trends]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no 72–73, pp. 47–56 (in Ukrainian)
3. Hudyma, L. O. (2024). Implementatsiia standartiv ekolohichnoho budivnytstva -chynnyk staloho rozvytku derzhavy [Implementation of environmental construction standards as a factor of sustainable development of the state]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no 60. Available at: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3644> (in Ukrainian)
4. Bilotil, V. Yu. (2022). Osnovni teoretychni zasady, suchasnyi stan rozvytku ta tendentsii formuvannia “zelenoho” budivnytstva v Ukraini v konteksti staloho rozvytku [Basic theoretical principles, current state of development and trends in the formation of “green” construction in Ukraine in the context of sustainable development]. *Zbalansovane pryrodokorystuvannia*, no 1, pp. 63–73 (in Ukrainian)
5. Orlovska, Yu., Kukhtin, O. (2024). Teoretychnyi bazys formuvannia ta rozvytku zelenoho budivnytstva [Theoretical basis for the formation and development of green building]. *Ekonomichnyi prostir*, no 192, pp. 92–96 (in Ukrainian)

6. Derzhavnyi veb-portal biudzhetu dlia hromadian [State web portal of the budget for citizens]. Available at: <https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2024&budgetType=NATIONAL> (in Ukrainian)
7. Derzhavna sluzhba statyky Ukrainy (2024). Valovyi vnutrishnii produkt u faktychnykh tsinakh [Gross domestic product in actual prices]. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/nac_r.htm (in Ukrainian)
8. Derzhavna sluzhba statyky Ukrainy (2024). Diialnist pidpriemstv [Activities of enterprises]. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sze_20.htm (in Ukrainian)
9. Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ekonomichnoi stratehii na period do 2030 roku: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy; Stratehiiia vid 03.03.2021 № 179 [On approval of the National Economic Strategy for the period up to 2030: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine; Strategy of 03.03.2021 No. 179]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text> (in Ukrainian)
10. Chomu vidbudova Ukrainy maie buty za standartamy zelenoho budivnytstva [Why the reconstruction of Ukraine should be in accordance with green building standards]. Available at: https://profbuild.in.ua/uk/vsi-statti-zhurnala-prof-build/6316-chomu-vidbudova-ukrajini-mae-buti-za-standartami-zelenogo-budivnytstva?utm_source=chatgpt.com (in Ukrainian)
11. Stale budivnytstvo: svitovyi dosvid i trudnoshchi v Ukraini [Sustainable construction: world experience and difficulties in Ukraine]. Available at: <https://budport.com.ua/news/22621-stale-budivnictvo-svitoviy-dosvid-i-trudnoschi-v-ukrajni> (in Ukrainian)
12. DSTU ISO 37101:2019 Stalyi rozvytok u hromadakh. Systema upravlinnia stalym rozvytkom. Vymohy ta nastanovy shchodo vykorystannia (ISO37101:2016, IDT) [DSTU ISO 37101: 2019 Sustainable development in communities. Sustainable development management system. Requirements and guidelines for use (ISO37101:2016, IDT)]. Available at: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=88063&utm_source=chatgpt.com (in Ukrainian)
13. DBN B.1.1-14:2021 Sklad ta zmist mistobudivnoi dokumentatsii na mistsevomu rivni [DBN B.1.1-14:2021 Composition and content of urban planning documentation at the local level]. Available at: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=98054&utm_source=chatgpt.com (in Ukrainian)
14. Deiaki pytannia zabezpechennia dosiahnennia Tsilei staloho rozvytku v Ukraini: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.11.2024 № 1190-r. [Some issues of ensuring the achievement of the Sustainable Development Goals in Ukraine: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 29.11.2024 No. 1190-p.]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2024-%D1%80> (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 20.03.2025